

УДК 336.051

Кузьменко Олександра Костянтинівна

к.е.н., доцент,

Кобець Сергій Петрович

к.е.н., доцент,

Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», м. Полтава

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗІЇ

Упродовж останніх років питанням фінансової інклюзії, або «фінансового включення» населення в систему офіційного фінансового обслуговування приділяється значна увага, що зумовлено необхідністю вирішення проблем подолання бідності, зменшення обсягів тіньових фінансових потоків та забезпечення економічного розвитку країн. Забезпечення доступу широких верств населення до базових фінансових послуг знаходиться під постійною увагою Організації економічного співробітництва та розвитку, Світового банку, Міжнародного валютного фонду, Базельського комітету з питань банківського нагляду, Ради з фінансової стабільності. Так, у Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 р. фінансова інклюзія визначена одним з п'яти актуальних напрямів поряд з такими, як фінансова стабільність, макроекономічний розвиток, розвиток фінансових ринків та інноваційний розвиток [1].

Інклюзія є процесом, етапом або станом розвитку. Фінансова інклюзія є процесом взаємодії між суб'єктами фінансового ринку та споживачами фінансових послуг, що через надання рівного доступу до фінансових послуг забезпечує такий рівень участі споживачів фінансових послуг у фінансовій системі, який через забезпечення сталості фінансових інституцій сприяє суспільному розвитку.

Саме, за допомогою фінансової інклюзії різні верстви населення здійснюють щоденні платежі надійно, без ризику шахрайства, а також дозволяють отримати доступ до системи кредитування, тобто долучитись до інвестиційного процесу та покращити свій фінансовий стан. Це також дає можливість людям зберігати та заощаджувати свої гроші, щоб вони могли робити майбутні інвестиції або реагувати на непередбачувані ризики економічного простору сьогодення [2].

За даними Світового банку [4], в Україні більше третини населення знаходиться за межами фінансової системи. Це свідчить про його відокремленість від економіки держави та суспільства загалом, нижчий рівень ефективності управління коштами та фінансової безпеки. За такої складної ситуації на фінансовому ринку Національний Банк України визначив фінансову інклюзію одним із головних стратегічних напрямів розвитку.

Отже, виділяють такі три складові стійкості фінансової інклюзії [3]: доступність фінансових послуг – можливість користувача дійсно скористатися послугою через контакт із фінансовим посередником; фінансова грамотність – здатність споживача здійснити усвідомлений вибір послуги, повністю розуміючи вигоди та ризики від користування нею; захист прав користувача – гарантія безпечного, прогнозованого та якісного надання послуги, забезпечена третьою стороною.

Таким чином, зростаючий обсяг виконаних досліджень у напрямку фінансової інклюзії направлений на використання цифрових фінансових послуг, включаючи послуги за допомогою мобільних грошей, платіжних карток та інших фінансових технологій. Отже, для забезпечення активної фінансової інклюзії в Україні використовують наступні підходи, які направлені на: створення необхідного регуляторного середовища для забезпечення доступу до рахунків; розширення точок доступу до фінансових послуг; стимулювання масштабності і життєздатності за допомогою великих державних програм, таких як соціальні відрахування на рахунки клієнтів; зосередження діяльності на розвитку фінансової грамотності серед певних соціальних груп: населення з низьким рівнем доходу, незахищені верстви населення, сільське населення; заохочення використання фінансових послуг; розробки просвітницької діяльності в сфері фінансових послуг; забезпечення системи захисту прав клієнтів фінансового сектору; забезпечення правового захисту клієнтів та фінансової системи; створення нових фінансових установ, розробки нових продуктів та технологій, що використовуються для охоплення незайманих або недосвідчених ринків.

Список використаних джерел

1. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року / Міністерство фінансів України, Національний банк України та ін. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf?v=4.
2. Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://bank.gov.ua/>
3. Птащенко О.В., Кошарна В.В. Сутність фінансової інклюзії при клієнтоорієнтованому підході на ринку банківських послуг. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/suschnost-finansovoy-inklyuzii-pri-klientoorientirovannom-podhode-na-rynke-bankovskih-uslug/viewer>
4. Офіційний сайт Світового банку. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.worldbank.org/>